

poble de *Meranges* es troba a l'esquerra del riu Duran afl.dr.del Segre (Pau Vila, *Cerdanya*, 240; *Enc.Cat.*, s.v.)

PRON. POP. *mərāŋgəs*, oït a Puigcerdà (Casacuberta) 1920; *mərāŋzəs*, Cor. 1926 i en l'enq. que hi feu el 1935 (ix, 41-53).

DOC. ANT.: 839: *Meranicos* (Acta C.SdUrg., 106,);¹ 983: *pogium Meranigas* (Alart, *InvLC*, s.v. *pug*); 1012: *villa Meranicus* (CCandi, *MiHiCa* 1, 68; 1040: *Meranicis* (Marca H., 1071); 1080-85: *Meranges* (Miret, *Ant.Docs.Cat.*, 32); 1120: *id.* (Baraut, *Urgellia*, ix, 154); 1171: *id.* (Baraut, *Urgellia* x, 187, 191); c. 1182: *id.* (*BABL* vi, 164); 1233: *id.* (*Marca H.*, 1423); 1130: *villa que vocatur Meranges* (Baraut, *Urgellia* ix, 222); c. 1182: *Meranges* (*BABL* vi, 164); 1359: *id.* (*CoDoACA* xii, 86); 1396: *Moranges* (*ib.*, 184).

Mencions complementàries citades per Ponsich (*Top.* 159): 965: *villa Magnarice* [lleg. *Marangie*]; 965: *Maranicos*; 982: *pogium Meranegas*; 1040, 1095-1109, 1109-17, 1117-31, 1162-96: *Meranicis*; 1068-95: *castrum de Meranges*; 1184: *villa Meranges*; c. 1200, 1250, 1271, 1395: *castrum de Meranges*; 1280: *castrum de Meranges*; 1336: *Marangis*.

ETIM. Ja encertada per Meyer-Lübke (*BDC* xi, 13): Es tracta d'un derivat en -ANICOS del NP ll. MARIUS (Schulze, *Zu lat.Eigenn.*, 189, 360, 424). El mateix lingüista va posar *Meranges* en relació amb el NL oc. *Meyrargues* (Erau; B. du Rhône). En realitat, la diferència entre la síl·laba final d'aquestes formes (-gēs enfront de -gues) correspon només a una de gènere gramatical, tal com ha demostrat J.Cor. respecte a *Menargues* (supra), poble de la Noguera.

(PAGOS) MARIANICOS va donar *Merançes* (cf. l'evolució en català de MEDICU > *metge*, MONICU > *monge* > *monjo*, mentre que (VILLAS) MARIANICAS va esdevenir *Merànegues* > *Menar'gues* > *Menargues*, sense pèrdua del reflex de la C posttònica (cf. MANICA > *mànega* i *màniga*, CARRICA > *càrrega*; pl. *mànegues* i *mànigues*, *càrregues*).

Remarquem finalment l'homònim pallarès *Maranges* (*marançes*), nom d'unes bordes al te. d'Àreu (1933; xxii, 36); i, així mateix, a Osseja (Alta Cerdanya), *Cal Meranjó*, dins el poble, sens dubte derivat de *Meranges* (1959; xxiii, 29), potser com gentilici. Ph.R.

¹ En el capbreu de l'*ActeSdU* (format també cap al S. ix o x) es troba *Meranges*, mentre que en la còpia del segle XII hi ha *Meraneges* (ed. Pujol, n° 112).

MERCADAL

NL que correspon a diversos indrets del domini lingüístic, entre els quals cal esmentar els següents: ES MERCADAL, municipi de Menorca situat al sec-

tor central de l'illa. La vila *des Mercadal* es troba dins una petita vall a ponent i al peu del Toro. S'esmenta en un document de l'any 1301 (*Mercatallo*) en què Jaume II de Mallorca disposa llavors que hi hagi un mercat allà, ultra el de Maó i el de Ciutadella (Hernàndez Sanz, *Arch.Mun.Alayor*, 224).

El Mercadal,

2) antic mas del Vallespir situat al te. de Maurellàs i avui desaparegut (1959, Ll.xxiv, 157);

3) antic raval de la ciutat de Girona, a la banda esquerra del riu Onyar (*Enci.Cat.*, s.v.);

4) barri del poble de St. Martí Vell (Gironès) al Nord-est del nucli (*id.*);

5) antic raval de la ciutat de Lleida, al voltant de l'església de St.Pau del Mercadal, ja esmentat el 1168 (Lladonosa, *Ci. de Lleida*, 114);

6) mas i església (Sta. Margalida del *Mercadal*) del municipi d'Espunyola (Berguedà), al peu dels cingles de Capolat;

7) antic mercat del Penedès (*ipsum Mercadal* 1133) que s'esmenta sovint en els documents dels segles xi-xii (Miret, *TemplH.*, 33).

Notem a més *Puig Mercadal*, nom d'un turó a l'esquerra del Cardener sobre el qual s'assenta la ciutat de Manresa (*Enc. Cat.*, s.v.). I *Roc markadál*, cim situat al costat del Coll d'Ares i esmentat en el cadastre de Puigbalador (1960, xxvi, 57) [donada la situació cal sospitar etim. diferent, potser *marca d'alt*, dit d'una fita; o bé es tracta de *marca 'frontera'* en el sentit de frontera enlairada, car des d'allà la frontera de l'Estat català amb el francès davallava a travessar el riu Aude per la Gorja de Carcanet. J.C.]

ETIM.: *MERCATALE (derivat de MERCATUM) 'plaça o altre indret on es celebra habitualment un mercat' (*DECat.*, v, 603b56-604a21, s.v. *mercè*). Interessa remarcar ací els nombrosos homònims de l'Aude, recollits per Sabarthès (*Dict.topogr.*, 236): *Le Mercadal*, nom d'un antic molí i d'un mas al te.d'Airoux; lloc dit -, a Laufrac; mas a Montferrand; riera, a Davejean, i a Bouisse i Felines etc. Ph.R.

MERCADES, -ADÉ etc.

5) Noms de partides muntanyenques en el Maestrat. Entre altres, *Mercades*, en el terme de Culla (xxix, 62.15).

Com que seria un significat inexplicable des de la idea de 'mercat', hi hem de veure el mot àrab *mārḡād* pròpiament 'jaça', 'pleta', d'animals, mot que en sentit general de 'dormitori' «sleeping place», era àrab clàssic (ja en el Djauharí, el Zamaḥṣarí i el Firuzabadí); i a Espanya s'aplicaria en el de 'jaça, pleta' on dormen els animals; en un sentit secundari ja apareix a l'Alcorà (Lane 1134): derivat del verb *rqd* de l'àrab comú 'adormir-se' (*Dozy Suppl.* i, 546.7);